

Oordeel 2018-14

Datum: 9 februari 2018
Dossiernummer: 2017-0268

Oordeel in de zaak van

Stichting Regionale Anti Discriminatie Actie Raad
gevestigd te Rotterdam, verzoekster

tegen

Reaal Schadeverzekeringen N.V.
gevestigd te Zoetermeer, verweerster

1 Verzoek

Verzoekster vraagt het College om te beoordelen of verweerster verboden onderscheid op grond van ras heeft gemaakt door de lopende woonhuis- en inboedelverzekeringen voor woonwagens van haar klanten te beëindigen.

2 Verloop van de procedure

Het College heeft kennis genomen van de volgende stukken:

- verzoekschrift van 10 augustus 2017, ontvangen op 14 augustus 2017;
- aanvullend verzoekschrift van 14 augustus 2017;
- verweerschrift van 27 september 2017.

Het College heeft de zaak ter zitting behandeld op 19 december 2017. Partijen zijn verschenen. Verzoekster werd vertegenwoordigd door D. Bekkering, klachtbehandelaar, die werd vergezeld door H. den Hartigh, klachtbehandelaar. Verweerster werd vertegenwoordigd door A.J. de Langen, unitmanager schade, die werd vergezeld door M.M. Heezen, unitmanager special claims, en A.T. Baarsma, legal counsel.

3 Feiten

Verzoekster is een stichting die op grond van artikel 2.1 van haar statuten als doel heeft om de gelijke behandeling te bevorderen en de effectieve preventie en bestrijding van discriminatie te bevorderen en te ondersteunen in de politie-eenheden op alle gronden en voorts al hetgeen met een en ander rechtstreeks of zijdelings verband houdt of daartoe bevorderlijk kan zijn, alles in de ruimste zin van het woord. Verweerster is een verzekeringsmaatschappij. Zij liet de 232 klanten die een woon- en inboedelverzekering voor woonwagens hadden afgesloten, schriftelijk weten dat zij deze per 11 december 2016 zou beëindigen. Deze klanten informeerden verzoekster dat zij zich door dat besluit gediscrimineerd voelden. Daarop verzocht verzoekster het College om een oordeel in deze kwestie.

4 Standpunt verzoekster

Verzoekster stelt dat verweerster onderscheid op grond van ras heeft gemaakt door de woonhuis- en inboedelverzekeringen voor woonwagens van 232 woonwagenbewoners te beëindigen. Dat besluit trof direct 232 woonwagenbewoners.

5 Standpunt verweerster

Verweerster betwist dat zij onderscheid op grond van ras heeft gemaakt door de woonhuis- en inboedelverzekeringen voor woonwagens te beëindigen. Zij bood al vanaf 2013 geen nieuwe woonhuis- en inboedelverzekeringen voor woonwagens meer aan. Na de nationalisatie van SNS/Reaal in 2013 nam ze diverse ingrijpende maatregelen om de onder druk staande financiële resultaten te verbeteren. Zij ontkwam er niet aan om zeer kritisch naar haar verzekeringsportefeuille te kijken. Dat heeft geleid tot aanpassing van premies en voorwaarden en het beëindigen van verschillende verzekeringsproducten, waaronder de verzekeringen voor woonwagens.

6 Beoordeling

Ontvankelijkheid

- 6.1 Een verzoek om een oordeel kan worden ingediend door een stichting, die in overeenstemming met haar statuten de belangen behartigt van diegenen in wier bescherming de Algemene wet gelijke behandeling (AWGB) beoogt te voorzien (artikel 10, tweede lid, aanhef en onderdeel e, van de Wet College voor de rechten van de mens). Vanwege het beschermingskarakter van de gelijkebehandelingswetgeving legt het College dit artikel ruim uit. Het College heeft onlangs geoordeeld dat uit artikel 2.1 van de statuten van verzoekster volgt dat zij kan worden ontvangen in haar verzoek (College voor de Rechten van de Mens, 3 november 2017, 2017-126, overweging 6.3). Daarbij overwoog het College dat de frase 'in de politie-eenheden' in artikel 2.1 van verzoeksters statuten niet bedoeld is als een territoriale of functionele inperking van haar bevoegdheid om op grond van artikel 10 Wet College voor de rechten van de mens een verzoek om een oordeel in te dienen.

Verboden onderscheid?

- 6.2 Het is verboden onderscheid op grond van ras te maken bij het aanbieden van goederen of diensten en bij het sluiten, uitvoeren of beëindigen van overeenkomsten ter zake indien dit geschiedt in de uitoefening van een beroep of bedrijf (artikel 7, eerste lid, aanhef en onder a, van de Algemene wet gelijke behandeling (AWGB)). Het College heeft eerder geoordeeld dat woonwageneigenaren, die zich van generatie op generatie als zodanig manifesteren en die zich beschouwen als een bevolkingsgroep met een van andere bevolkingsgroepen te onderscheiden cultuur, onder het begrip ras vallen, zoals bedoeld in de AWGB (zie onder meer College voor de Rechten van de Mens 28 mei 2015, 2015-61, overweging 3.5, en 21 november 2017, 2017-136, overweging 6.2). Volgens vaste jurisprudentie van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens (EHRM) is het woonwageneigenarenleven een wezenlijk onderdeel van de cultuur van woonwageneigenaren (EHRM 18 januari 2001, appl. no. 27238/95, nr. 73 (Chapman/Verenigd Koninkrijk)). Het College oordeelt daarom dat verzoekster in deze zaak een beroep kan doen op de bescherming van de AWGB.

- 6.3 Er is sprake van direct onderscheid op grond van ras indien een persoon op grond van zijn ras op een andere wijze wordt behandeld dan een ander in een vergelijkbare situatie wordt, is of zou worden behandeld. Van indirect onderscheid is sprake indien een ogenschijnlijk neutrale bepaling, maatstaf of handelwijze personen met een bepaald ras in vergelijking met andere personen bijzonder treft (artikel 1 AWGB).
- 6.4 Vaststaat dat verweerster alle lopende woon- en inboedelverzekeringen voor woonwagens per 11 december 2016 heeft beëindigd. In de brief die verweerster daarover aan de 232 verzekerden heeft gestuurd staat dat de beëindiging van de verzekeringen verband houdt met het feit dat deze betrekking hebben op woonwagens. De woon- en inboedelverzekeringen van reguliere woningen zijn niet beëindigd. Nu onbetwist is dat een woonwagen net als een reguliere woning een geaccepteerde woonvorm is en een wezenlijk onderdeel van de cultuur van woonwagenbewoners vormt, overweegt het College dat verweerster door het besluit te nemen om de woon- en inboedelverzekeringen voor woonwagens te beëindigen onderscheid op grond van ras heeft gemaakt. Vervolgens rijst de vraag of dit onderscheid als direct of als indirect moet worden gekwalificeerd. Hoewel niet valt uit te sluiten dat door het besluit van verweerster ook personen worden getroffen die niet behoren tot de bevolkingsgroep die vanuit haar cultuur in een woonwagen woont, stelt het College vast dat woonwagenbewoners die wel tot deze groep behoren onvermijdelijk door het besluit van verweerster worden getroffen. Zij kunnen niet voldoen aan het criterium om in aanmerking te komen voor een woon- en inboedelverzekering, te weten het bewonen van een reguliere woning. In navolging van het arrest-Hay (HvJ EU 12 december 2013, C-267/12 (Hay tegen Crédit agricole mutuel de Charente-Maritime et des Deux-Sèvres), ECLI:EU:C:2013:823, r.o. 44) constateert het College dat in dit geval geen sprake is van een 'ogenschijnlijk neutrale maatstaf'. Daarom komt het College tot de conclusie dat verweerster direct onderscheid op grond van ras heeft gemaakt bij de beëindiging van de woon- en inboedelverzekeringen voor woonwagens van haar klanten.
- 6.5 Het maken van direct onderscheid is verboden tenzij voor het onderscheid een wettelijke uitzondering bestaat. Gesteld noch gebleken is dat een wettelijke uitzondering op het onderscheid van toepassing is. Het College oordeelt daarom dat verweerster verboden onderscheid op grond van ras heeft gemaakt door de woon- en inboedelverzekeringen voor woonwagens van haar klanten te beëindigen.
- 6.6 Het College hecht er aan het volgende op te merken. Vastgesteld moet worden dat verweerster, als een van de laatste verzekeringsmaatschappijen in Nederland, woonhuis- en inboedelverzekeringen voor woonwagens op de markt heeft aangeboden. Door dit verzekeringsaanbod te beëindigen maakt zij direct onderscheid op grond van ras, terwijl verzekeraars die nooit een dergelijk verzekeringsaanbod hebben gedaan of die al langer geleden met het aanbieden daarvan zijn gestopt, niet rechtstreeks door dit verwijt worden geraakt. Het College is zich er terdege van bewust dat zijn oordeel verweerster met een (maatschappelijke) verantwoordelijkheid confronteert, die andere verzekeraars niet onmiddellijk wordt voorgehouden. De gelijkebehandelingswetgeving laat intussen geen andere conclusie toe.

Oordeel: 2018-14
Vervolgvel: 4

COLLEGE VOOR
DE RECHTEN
VAN DE MENS

Daarmee is evenwel niet gezegd dat onverzekerbaarheid van woonwagens nu een probleem is dat louter door verweerster zou moeten worden opgelost. Wel is het nu aan verweerster om een oplossing te zoeken voor het probleem waarmee de woonwagenbewoners, mede als gevolg van haar handelen, te maken hebben bij het verzekeren en verzekerd houden van hun woonwagens. Het College geeft verweerster mee om, al dan niet in overleg met andere verzekeringsmaatschappijen, in gesprek te treden met het Nederlandse Verbond van Verzekeraars en de overheid om te verkennen welke mogelijkheden er zijn om de woon- en inboedelverzekeringen voor woonwagens aan te bieden en te blijven aanbieden.

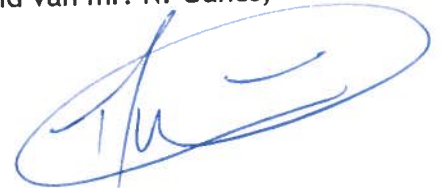
7 Oordeel

Reaal Schadeverzekeringen N.V. heeft verboden onderscheid op grond van ras gemaakt.

Aldus gegeven te Utrecht op 9 februari 2018 door prof. mr. J.C.J. Dute, voorzitter, mr. dr. J.P. Loof en mr. G.M. Lieuw LL.M, in tegenwoordigheid van mr. N. Günes, secretaris.

prof. mr. J.C.J. Dute

mr. N. Günes